

VOORJAAR
01/2025

vogels

SAMEN
VOOR VOGELS
EN NATUUR

Te veel gif
in ons milieu

Vogelogen:
hoe werken ze?

5 Amerikaanse
tuinvogelbeauties

Kruisbekken komen

en gaan

TEKST RUUD VAN BEUSEKOM

Kruisbekken zoeken, een van de leukste vormen van tijdverdrijf in de winter als je een flink bos met naaldhout in de buurt hebt. Je hebt de meeste kans om ze te vinden op de Veluwe, de Utrechtse Heuvelrug, in het Gooi, Drenthe, Brabant en in bepaalde jaren ook in de duinen.

ROEP KRUISBEK

Scan de QR-code en luister naar de roep van de kruisbek. Het klinkt als een vol "kiep kiep" en variaties hierop (er zijn veel roepdialekten).

Kies om kruisbekken te zien liefst een windstille dag uit, want dan hoor je ze al van verre, als ze rondvliegen in groepen op zoek naar voedsel of naar plaatsen om te drinken. Ze laten dan een explosief, védragende vluchtroep horen, die duidelijk te herkennen is als van een kruisbek maar die vele variaties kent.

Lukt het om een groepje kruisbekken 'aan de grond' te vinden, dan is het genieten. Want het zijn tamme vogels, hoewel schrikachtig. Regelmatig vliegen ze op bij onverwachte geluiden of een iets te woest overvliegende houtduif, die abusief voor een sperwer wordt aangezien. Maar wacht geduldig, vaak komen ze terug naar bomen met veel voedsel. Of ga op zoek naar drinkplaatsen, want dat doen kruisbekken veel en vaak.

De kruisbek is een vrij forse vinkensoort, zwaarder en groter dan een huismus of een groenling, maar kleiner dan een appelvink. De vleugels van een kruisbek zijn tamelijk lang en spits – wat het een snelle vlieger maakt. De staart is juist vrij kort. De volwassen mannetjes zijn prachtig steenrood tot helderrood, met zwartachtige vleugels en staart. In een groep kun je ook nog gelige en groen met rood of oranje gevlekte mannetjes zien. Dat zijn jonge óf volwassen mannetjes, ze worden niet allemaal rood. De onopvallender gekleurde vrouwtjes zijn groen of grijsgroen.

Ideaal gereedschap

De snavel van de kruisbek is uniek en maakt de soort tot een van de meest bijzondere op ons continent. De aparte vorm wijst op een vergaand

KRUISBEK JONG Ralph Martin/Agami

voedselspecialisme. Met de over elkaar heen gekruiste, verlengde snavelpunten kan de kruisbek de nutriëntenrijke zaden uit kegels peuteren, vooral van fijnspar en lariks, maar ook van grove den, zwarte den of sitkaspar. Pas als ze echt honger hebben en er geen zaad van naaldbomen voorhanden is, dan eten kruisbekken ook wel zaden van bijvoorbeeld meelbessen of rozenbottels. Om bij de zaden in een kegel te komen zit een kruisbek vaak óp de kegel en wrikt hij zijn snavelpunten zijdelings tussen de schubben. Met de tong wordt het zaad vervolgens naar binnen gewerkt. Het gaat de kruisbek om de zaden die nog ín de kegel zitten: als het zaad helemaal rijp is, dan verliest de kegel zijn zaden, die vervolgens met een vliesje door de lucht dwarrelen en onbereikbaar voor de kruisbek worden.

De snavel en de krachtige kaakspieren zijn dus het ideale gereedschap om onrijpe kegels te bewerken. Regelmatig knipt een kruisbek een kegel af bij het steeltje, waarna hij hem in zijn snavel naar een tak brengt, de kegel tussen de poten klemt en hem bewerkt. Dat doen kruisbekken vooral bij kleinere en zachte soorten kegels als die van fijnspar en lariks.

Dennenpapegaaien

Kruisbekken zijn naaldboutspecialisten, maar daarbinnen richten ze zich weer op bepaalde soorten naaldbomen. Dat is de fijnspar voor de kruisbekken die in de uitgestrekte naaldbossen van Noord-Europa, Rusland en ook de Alpen

leven en ook bij ons voorkomen. Bepaalde ondersoorten van de kruisbek in Zuid-Europa, bijvoorbeeld die op Cyprus, zijn gespecialiseerd op bepaalde soorten dennen waarvan de kegels groter en harder zijn.

Die 'dennen-kruisbekken' hebben dan ook nóg zwaardere snavels en kaakspieren. Daar is de bij ons zeldzame grote kruisbek er ook een van, een nauw aan de 'gewone' kruisbek verwante soort, die vooral in bos met grove dennen broedt. De grote kruisbek is dus met recht een 'dennen-papegaai': een rake volksnaam. Ook weleens in Nederland te zien is de nog zeldzamere witbandkruisbek, die eet vooral zaden van lariksen en heeft juist een kleinere snavel, omdat larikskegels zacht zijn.

Uit de taiga

Omdat de zaaddracht van vooral de fijnspar in de boreale bossen enorm schommelt, betekent het dat in bepaalde jaren met weinig zaad de kruisbekken elders op zoek moeten naar voedsel en wegtrekken uit de onmetelijk grote naaldbossen van Scandinavië en de Russische taiga. Ze trekken dan ver (zuid-)westelijk en komen ook bij ons terecht. De kruisbek staat daarom bekend als typische invasievogel, omdat de aantallen jaarlijks zo sterk schommelen.

De grootste aantallen treden op als een goed broedseizoen met veel voedsel en dus veel jongen wordt gevolgd door voedselgebrek in grote delen van het broedgebied. Bij ons aangekomen

12 KRUISBEK Cees Huijser/Vogelfoto galerij

ZANG KRUISBEK

Scan de QR-code en luister naar de niet zo bekende zang van de kruisbek. Die klinkt melodius met vaak herhaalde strofes erin.

De aparte vorm van de kruisbeksnavel wijst op een vergaand voedselspecialisme

is het afwachten wat hier te eten is. Kruisbekken blijken dan gemakkelijk over te schakelen van fijnspar naar andere naaldhoutsoorten, ook al omdat de zaden van verschillende soorten over de jaren en de seizoenen op verschillende momenten rijp worden.

Zo vind je kruisbekken in Nederland in de winter veel in lariks, en in bepaalde jaren (zoals in 1984) vooral in grove dennen, vooral in het voorjaar. In de duinen zoeken kruisbekken zwarte dennen en sitkasparren op, die daar veel zijn aangeplant in het verleden.

Vroege trekkers

Kruisbekken broeden vaak al heel vroeg in het jaar (februari en maart), omdat ze moeten broeden vóórdat de kegels het zaad verliezen. De trek van kruisbekken begint daarom vaak óók vroeg in het jaar. Dat kan bij grote invasies al in mei zijn, waarna er meestal nog enkele trekgolven optreden, in de zomer en in het najaar. In deze groepen zie je vaak jonge vogels, herkenbaar aan het bruin gestreepte verenpak.

In de winterse groepen kruisbekken spelen de hormonen al vroeg in het jaar op. De mannetjes hebben een mooi zangvluchtje, dat ze vooral laten zien op heldere, rustige dagen met een zonnetje. De zang stelt niet heel veel voor, maar is aangenaam om te horen en vérdragend. Paren die zich hebben gevormd maken zich steeds vaker los van de wintergroep en vestigen een territorium. Dat is klein en beslaat niet meer dan de directe omgeving van de nestboom. Dat is geen probleem, want voor voedsel zijn ze niet beperkt tot hun territorium.

Kruisbekparen broeden meestal met enkele paren dicht bij elkaar op gunstige broedlocaties. In Nederland is dat vooral wat ouder, open grove dennenbos; maar ook andere naaldhoutsoorten worden uitgekozen als nestboom. Het nest wordt meestal gebouwd op een dikke zijtak, goed verankerd aan takken en twijgen. In maart kun je al uitgevlogen jonge kruisbekken zien, waarna de vogels alweer snel gaan zwerven in groepen.

Aantallen schommelen

Omdat in Nederland in het verleden veel naaldbossen zijn aangeplant, kreeg de kruisbek een jaar of vijftig geleden hier vaste voet aan de grond. Op de Veluwe, in Drenthe en op de Utrechtse Heuvelrug is het een jaarlijkse broed-

vogel geworden. Hoewel de aantallen broedparen enorm schommelen, ook weer naar gelang de hoeveelheid voedsel en of er een invasie is geweest in het voorgaande najaar. In sommige jaren gaat het om duizenden broedparen. Onbekend is waar de bij ons broedende kruisbekken vandaan komen, of dat er sprake is van een eigen populatie.

De winter van 2024-2025 gaat helaas de boeken in als een winter met weinig kruisbekken, er was geen invasie in 2024. Maar vanaf mei mogen we dus wel weer hopen op een kruisbekinvasie, want dan begint voor deze vogels het najaar al. ↗

MEER WETEN OVER DE KRUISBEK?
Ga naar vogelbescherming.nl/kruisbek.

GROTE KRUISBEK Markus Varesvuo/Agami

WITBANDKRUISBEK Markus Varesvuo/Agami

The good, the bad and the ugly

2024: een jaar Vogelbescherming

TEKST ARJAN BERBEN

Vorig jaar was een emotionele achtbaan voor iedereen die zich met het beschermen van vogels bezig houdt. Hier een kleine selectie van successen en uitdagingen.

The good: resultaten met impact

1. Geen zonne-atollen op het IJsselmeer

In 2024 werd bekend dat er géén enorme hoeveelheid zonnepanelen (4.000 hectare) in het IJsselmeer kwam te liggen. De lobby van Vogelbescherming en andere groene organisaties was succesvol. Het plan zou zeer schadelijk zijn geweest voor grote groepen vogels die in dat Natura 2000-gebied overwinteren en voedsel zoeken. Echte groene energie is goed voor klimaat én natuur. Ons gezamenlijke alternatieve plan voldoet wel aan die eis.

2. Strandbroedersucces in Zeeland

Strandplevieren maken hun nesten op het strand en daar is het heel erg druk met badgasten en hun honden. Gelukkig zijn er steeds meer vogelvrijwilligers die stukjes afgezet strand bewaken en voorlichting geven. In 2024 waren er veel succesvolle strandple-

viernesten op een van de Zeeuwse stranden waar zo'n 10 procent van de landelijke populatie broedt. Zo kan deze vogel voor de rand van de afgrond worden weggehaald.

3. Europese Commissie geeft Vogelbescherming gelijk

Het duurde lang, maar uiteindelijk heeft de Europese Commissie de klacht van Vogelbescherming over het weidevogelbeleid van de Nederlandse overheid ter harte genomen. De commissie startte in 2024 een zogeheten inbreukprocedure, want Nederland doet te weinig om weidevogels zoals de grutto te beschermen. We hopen nu (eindelijk) op echt effectieve maatregelen. Vogelbescherming blijft het op de voet volgen.

4. Vliegveld bij Montijo gaat niet door

De voornaamste problemen van grutto's bevinden zich in de Nederlandse intensief beheerde weilanden waar ze te weinig jongen groot krijgen. Maar als langeafstandstrekvogel hebben ze op weg naar hun zuidelijke winterkwartieren óók nog andere bedreigingen te trotseren. Grutto's overwinteren veelal in West-Afrika en maken dan vaak een tussenstop in Spanje of Portugal. In de monding van de Taag was een groot nieuw vliegveld gepland. Voor 'onze' grutto's en vele andere soorten een gevaarlijke ontwikkeling. Afgelopen jaar kwam het bericht dat de protesten van de Portugese vogel- en natuurbeschermers succesvol waren: de bouw van het vliegveld bij Montijo is afgelast. Op verzoek van onze Portugese BirdLife Partner organiseerde Vogelbescherming eerder met succes een handtekeningenactie tegen het vliegveld en steunden we hen met geld om een rechtszaak te kunnen voeren. Hoe het precies verder gaat is onduidelijk, maar dit is zeker een gewonnen veldslag.

The bad and the ugly: nieuwe uitdagingen

1. Holwerd niet aan zee

Het project Holwerd aan Zee kwam tot stilstand in 2024. Een gat in de Waddendijk bij Holwerd zou voor een getijdemeer hebben gezorgd. Goed voor recreatie in een krimpregio én voor de natuur. Helaas was er bij het provinciebestuur onvoldoende steun voor het revolutionaire project dat wel groot draagvlak had in de streek. Vogelbescherming blijft zich inzetten voor de vogels van de Wadden. Zie onder meer waddoeijj.nl.

2. #Muszoekthuis

Jarenlang was er gewerkt om bij nieuwbouw en grootschalige renovaties standaard neststenen meegemetseld te krijgen. Geen luxe met al die honderdduizenden huizen op komst. Op 1 januari 2025 zou de maatregel ingaan, met instemming van bouwbedrijven die een gelijk speelveld wilden en één landelijke regeling in plaats van per gemeente iets anders. Minister Mona Keijzer dacht er anders over en schrapte de maatregel. Een domper, al is 'natuurinclusief bouwen' intussen uitgegroeid tot een heuse beweging die niet te stoppen is. Vogelbescherming hoopt het kabinet evenwel nog op andere gedachten te brengen. Help mee en teken de petitie via vogelbescherming.nl/petitioneststenen. ✂

BEDANKT!

Dankzij de steun van onze leden, donateurs, grote gevers, fondsen, vrijwilligers en samenwerkingspartners konden we ook afgelopen jaar effectief zijn. Heel veel dank! Wil je meer weten over Vogelbescherming in 2024? Lees verder via vogelbescherming.nl/resultaten2024.

Geluk is een vogeltuin

In deze rubriek portretteren we mensen die op een bijzondere manier vogels helpen. Kelly Hagebeek-Van Gastel is namens Vogelbescherming Tuinvogelconsulent en geeft tuinadviezen aan iedereen die meer vogels in de tuin wil hebben. Ze woont met man en twee dochtertjes in een groene woonwijk in Soest. Ze woont er pas, haar tuin wacht nog op een opknapbeurt.

foto: Rob Kempers VINK Hans Aarden

MEER VOGELS IN DE TUIN?

Wil jij ook meer vogels in de tuin en weet je niet waar te beginnen? Vraag dan een Tuinvogelconsulent bij jou in de buurt om hulp. Ga naar vogelbescherming.nl/tuinadvies.

Pas enkele maanden woont Kelly met haar gezin in Soest en ondertussen is ze bevallen van een tweede dochter. Begrijpelijkwijs kreeg de tuin niet meteen de hoogste prioriteit. Kelly: "Mijn handen jeuken om aan de slag te gaan. Het eerst gaan de tegels eruit, net als de uitheemse planten. Die wissel ik om voor kruidenrijke inheemse beplanting. We hebben al waterschalen, zodat vogels kunnen drinken en badden. Zodra mijn kinderen groter zijn, wil ik graag een vijver aanleggen. Ook wil ik een zandbad voor huismussen. Gelukkig is de schutting al begroeid met klimop en een rommelhoekje is gauw gemaakt. Op mijn verlanglijstje staat ook een sedumdak op de schuur."

Groene Hart

Kelly loopt over van enthousiasme en raakt niet uitgepraat over haar passie: vogels. Is dat altijd zo geweest? "Ik ben geboren en getogen in Den Haag, een stadsmeisje dus.

Door een mislukte emigratie naar Australië - vanwege corona werd de grens gesloten - belandde ik met mijn partner onverwachts op de zolder van mijn schoonmoeder in Alphen aan de Rijn. We hadden geen baan, geen huis en door corona was het leven aan banden gelegd. We gingen wandelen en fietsen en ontdekten het Groene Hart. Er ging een wereld voor me open: de natuur, bloeiende planten en vogels die zongen. Van mijn man kreeg ik een vogelgidsje. De eerste vogel die ik bewust waarnam was een vink. Zo mooi! Ik ging cursussen volgen en meldde me als vrijwilliger bij Vogelbescherming. Na een gedegen opleiding werd ik aangesteld als Tuinvogelconsulent."

"Ik ben zo dankbaar dat ik andere mensen nu mag adviseren bij het inrichten van hun vogelvriendelijke tuin. Dat ik mee kan helpen om onze leefwereld wat vogelvriendelijker te maken. Dat ga ik ook zeker mijn kinderen meegeven."

2025: Jaar van de Torenvalk

Wie kent het verschijnsel niet? Langs de kant van de weg hangt een roofvogel klapwiekend stil in de lucht, speurend naar eten: een 'biddende' torenvalk.

Een prachtig gezicht. Helaas gaat het slecht met deze muizeneter. Daarom vragen Vogelbescherming en Sovon samen met enkele andere organisaties extra aandacht voor de torenvalk.

MEEDOEN?

Iedereen kan meedoen aan het torenvalkonderzoek in 2025. De uitkomsten dragen bij aan betere leefomstandigheden voor vogels in het landelijk gebied. Kijk op sovon.nl/jaarvandetorenvalk wat jij kunt betekenen.

Lang was de torenvalk in Nederland de talrijkste broedende roofvogel. Tegenwoordig is die plek ingenomen door de buizerd. Door gifgebruik daalde de landelijke aantallen van de torenvalk rond 1960. Na een verbod op dat landbouwgif leefde de stand weer op. Helaas zit hij sinds ongeveer 1990 opnieuw in de achteruit, met oplevingen tijdens veldmuisrijke jaren. Steeds intensiever grondgebruik maakt grote delen van het boerenland ongeschikt voor torenvalken.

Torenvalken tellen

Als het aanbod aan veldmuizen schaars is, moeten torenvalken overstappen op andere prooien, of op andere plekken eten zoeken. Daarom zijn ze waarschijnlijk vaak langs wegen te zien, waar zich veel muizen bevinden. De vogels lopen er helaas ook meer

risico op aanrijdingen. Om een beeld te krijgen van de verspreiding van torenvalken langs wegen, organiseren we in 2025 de telling: 'Waar bidt de torenvalk?'.

Nestkasten

Leden van Vogelbescherming gaven eerder gul voor de torenvalk. Daarmee kunnen we kansrijke plekken inventariseren om nestkasten plaatsen. Torenvalken zijn in ons land namelijk bijna volledig afhankelijk van zulke kunstmatige nestgelegenheden. Verder gaan we bewoners van het platteland - boeren, burgers en buitenlui - de juiste informatie aanbieden over hoe zij kunnen meehelpen om het de torenvalk naar de zin te maken.

Marcel Wortel (Sovon) & Gert Ottens (Vogelbescherming)

TORENVALK Tom van den Brandt/Nature in Stock

Op vogelbescherming.nl/kijktipbrouwersdam lees je hoe je er kunt komen

kaartje: Anyway Productions

IJSEEND Daan Schoonhoven/Buiten-Beeld

Ontdek nog veel meer prachtige vogelgebieden in eigen land én heel Europa via [Birdingplaces.eu](https://birdingplaces.eu).

Er zijn er een paar plekken die eruit springen als kijkpunt. Bijvoorbeeld het zandstrand aan het noordelijke uiteinde van de dam en het zandstrand aan het zuidelijke uiteinde zijn altijd de moeite waard. Zoek voor de stranden op het water naar futen, roodkeelduikers en middelste zaagbekken en op de stranden zelf naar steltlopers. Een andere goede plek is de strekdam aan de noordkant van de Brouwersdam. De dam, en met name het strandje dat bij laag water voor de dam ontstaat, trekt veel vogels aan. Ten slotte mag je de Brouwerspui-sluis niet missen. Op de dammen en stenen rondom de spuilsuis kun je aalscholvers, steenlopers, paarse strandlopers, scholeksters, rotganzen en diverse soorten meeuwen aantreffen. Een leuke bonus hier zijn de zeehonden. Vooral als het water via de spuilsuis naar zee wordt afgevoerd, kun je vaak meerdere zeehonden van dichtbij zien.

Een nieuwe trekpleister op de Brouwersdam

De Brouwersdam ligt tussen het Grevelingenmeer en de Noordzee en werd aangelegd in het kader van de Deltawerken. De 6 kilometer lange dam is misschien niet moeders mooiste, maar het is wel een van de beste plekken in Nederland om vogels te kijken in de winter. En sinds afgelopen jaar heeft de Brouwersdam er een nieuwe attractie bij gekregen: PiXLife Nature Xperience. Een bezoekerscentrum gericht op vogelaars en natuurfotografen.

De Brouwersdam verbindt Goeree-Overflakkee in Zuid-Holland met Schouwen-Duivenland in Zeeland. In de winter is de Brouwersdam een van de hotspots om vogels te kijken in Nederland. Van december tot maart kun je er leuke vogelsoorten zien als roodkeelduiker, middelste zaagbek, pijlstaart, eider, zwarte zee-eend, bril-

duiker, rotgans, alk, ijseend, paarse strandloper, steenloper en verschillende soorten futen.

Asfaltboulevard met zeevogelzicht
Naast de brede hoofdweg over de Brouwersdam loopt een parallelweg direct langs de Noordzee. Langs die Noordzee-'boulevard' heeft de hele

dam een harnas van steen om de elementen te kunnen weerstaan. Het asfalt waaert breed uit en waar geen asfalt ligt, liggen stenen. Dat is misschien niet mooi om te zien, maar je kunt daardoor wel zowat langs de hele dam met de fiets of auto direct aan het water komen met de vogels recht voor je.

Nieuwe attractie

Sinds 2024 is er nog een reden om de Brouwersdam te bezoeken: PiXLife Nature Xperience. Initiatiefnemer Daan Schoonhoven: "Wij waren op zoek naar een bijzondere plek in Nederland om een ontmoetingsplaats voor vogelaars en natuurfotografen te creëren. Toen bij de Brouwersdam dit grote gebouw leeg bleek te staan, wisten we het meteen. Deze locatie bij een iconische vogelkijkplek was precies wat we zochten. Het gebouw is compleet vernieuwd met een ruime expositieruimte, twee podia, een grote natuurshop, of

een café/restaurant en een uitkijktoren. Ik ben er ontzettend trots op." En terecht. Niet alleen is PiXLife fraai ontworpen, het uitzicht vanaf de 26 meter hoge uitkijktoren is weids en het café een aangename plek om wat te eten en te drinken. De entree en de exposities zijn gratis. Maar er is meer te beleven, zegt Daan. "We willen meer zijn dan alleen een bezoekerscentrum. Daarom bieden we excursies, cursussen en workshops aan. Je kunt bij ons vogel(trek-)excursies boeken, mee op zeehondensafari of een workshop smartphone-fotografie volgen. Verder zijn er driedaagse cursussen, bijvoorbeeld vogels tekenen of vogelfotografie."

Wintervogelhotspot

Terug naar de vogels. Vogelsoorten die niet altijd gemakkelijk te zien zijn, duiken in de winter vaak op bij de Brouwersdam. Denk bijvoorbeeld aan roodkeelduiker, middelste zaagbek of

ijseend. Als je geluk hebt zwemmen ze dicht bij de dam en kun je ze met een verrekijker mooi zien. Soms zitten de vogels zo ver weg dat je wel een telescoop nodig hebt.

foto: Daan Schoonhoven/Buiten-Beeld

Op zonnige winterdagen zingen ze in koor en kunnen dan behoorlijk luidruchtig zijn.

Je kunt sizen vooral vinden in de boomtoppen van elzen, waar ze de zaden uit de elzenproppen peuteren. Acrobatisch hangend aan de dunne takjes, laten ze zich dan goed bekijken. Ze foerageren ook in lariksen, sparren, berken en wilgen.

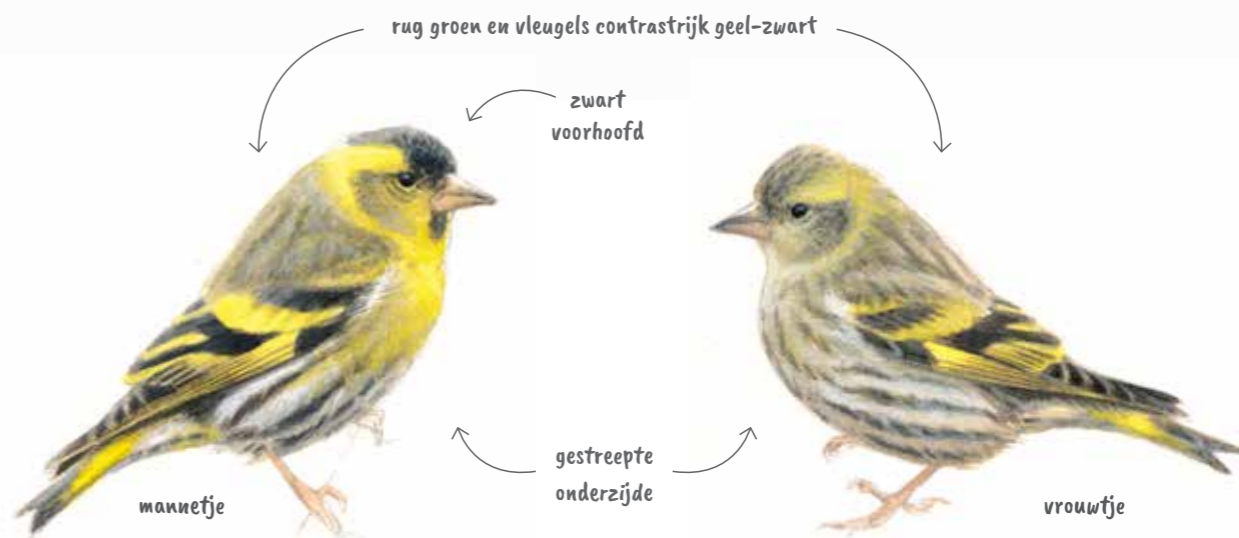
-Elwin van der Kolk - 2014

Sizzen zijn overal

Met sijsjes zit Nederland iedere winter vol. Ze komen uit Noord- en Oost-Europa bij ons overwinteren. Het is een prachtige, geel-groene vinkensoort, maar relatief onbekend bij velen. Laat ik daar verandering in brengen.

Een wolk sizen bij een elzensingel, met hun kenmerkende, warrelende vlucht.

Sizzen zijn zo klein als een pimpelmees!

BOEK
NU!

FLETCHER HOTELS

Vogels spotten op de Veluwe

tijdens uw compleet verzorgde fiets- of wandelvakantie!

Route Veluwe-Zuid

Beleef een unieke fiets- of wandelvakantie met het populaire Fletcher's Klavertje Vier Arrangement. In 4 of 5 dagen kunt u, terwijl u van hotel naar hotel fietst of wandelt, vogels spotten zoals de winterkoning, grote bonte specht en boomklever. Met een beetje geluk ziet u zelfs bosuilen! Boek nu!

Klavertje Vier Arrangement 4 of 5 dagen

Wat is er inbegrepen?

- 3 of 4 x overnachting in 3 of 4 verschillende Fletcher hotels
- 3 of 4 x uitgebreid ontbijt
- 3 of 4 x heerlijk 3-gangen à la carte diner
- Dagelijks bagagetransport naar het volgende Fletcher hotel
- Door de ANWB speciaal samengestelde routes met leuke highlights voor onderweg*
- Gratis parkeren bij het starthotel naar keuze

Tip! Huur een e-bike bij het starthotel

**U kiest zelf of u de route fietst of wandelt*

4 dagen vanaf

€295

per persoon

Incl. tax and handling fee (ca. €3 p.p.p.n.)

Boek nu!

Scan en bekijk
alle regio's

Wilt u vogels spotten op een andere plek in Nederland? Bijvoorbeeld in Drenthe, Zeeland of Limburg? Bekijk alle Klavertje Vier Arrangementen online!

WWW.FLETCHER.NL/VOGELS | 0347 - 750 430